

הבעל אנס את

אשתו -

השוכנת אנס את

השיטה המי־שכמית

ד עקותיה של בת־שבע כהן פתחו תקופה חדשה במישפטי הישראלי. כאשר היתה בת־שבע מסוכסכת עם בעלה משה, לא נתנה לו להתקרב אליה. באחד הימים הופיע הבעל בבית אשתו ותבע את זכותו כבעל. היא סירבה לו, אך הוא גבר על התנגדותה, וכוכו ובאיר מים קיים איתה מגע מיני.

זמן מה לאחר מכן הועמד הבעל למישפט באשמת אינוסה של אשתו. הוא הורשע בדין ונדון לשלוש שנות מאסר בפועל. בית־המישפט קבע כי קיימת בישראל עבירה, כאשר בעל אונס את אשתו החוקית.

ישראל -

חלוצה בעולם

ב כל העולם המערבי יש רק שלוש מדינות בלבד המכירות בעבירה כזו: אורגון, דלאוור ודרום־דקוטה בארצות־הברית. כל יתר המדינות בארצות־הברית, וגם בריטניה ואירופה, אינן רואות כל רע בכך שבעל אונס את אשתו החוקית. מותר לו להשתמש לשם כך אף באימים ובאלימות, ובית־המישפט אינו מוסמך לדון אותו. רק בשוודיה נחקק לאחרונה חוק ההופך התנהגות כזו לאונס מדרגה שניה, אשר עונשו קל יותר מאונס רגיל. כיצד קרה שדווקא מדינת־ישראל, שהי חוק השולט בה הוא עדיין במקורו החוק האנגלי משנת 1936, זכתה להיות בין

ארך־טווח, הצליח לשנות את החוק במדינת־ישראל. "שמה אני על ההודמנות המודמנת לי להודות קבל עם ועדה באשמת הנוסח הראשון", אמר השופט. "ישבתי בראש ועדת־מומחים שהכינה את הנוסח החדש (של החוק הפלילי), ועל דעת חברי הדגור לים שבועדה ההיא, הצענו לכתוב (בסעיף האונס), שאינה אשתו במקום, שלא כדין" שבמקור האנגלי... אמרנו בליבנו - למה נסתיר מעיני המחוקק ומעיני העם את האמת במערומיה, שמאחורי המילים הטכ-

בת־שבע ומשה כהן כחתונתם האשה זעקה, המילים זעקו

ובדקו השופטים את החוק, ומצאו כי נמחקו ממנו המילים, "שאינה אשתו". הרושם היה שהמחוקק הביע את דעתו במפורש שלא יתכן כלל כי האונס את אשתו ייצא ללא עונש. ולכן פרשו את הסעיף הישן־חדש כאילו הוא תלוי בדין האישי של הנאשם. כלומר אם כהן ואשתו הם יהודים, יש לבדוק בדין היהודי, אם מותר לבעל לבעול את אשתו נגד רצונה. החוק העברי אינו מתיר זאת, וקובע במפורש, "אשה אינה כשבוית־חרב, להי בעל למי ששנא עליה". לפיכך המילים

ותיקונו הם זכותה הביצעית של הכנסת. כאשר ישבה הוועדה לדון בסעיף 152 של פקודת החוק הפלילי, אשר קבע את עבירת האונס, היה הסעיף כתוב באנגלית כך: "כל אדם, הבעול אשה שלא כדין נגד רצונה, בכוח או באימים... יאשם בפשע, והוא צפוי ל-14 שנות מאסר." הסעיף המתוקן והמתורגם, שיצא מתחת ידי הוועדה, היה סעיף 345 לחוק העונשין 1977, וסעיף זה אמר: "הבעול אשה, שאינה אשתו, נגד רצונה..." באופן מפתיע תורגמו המילים האנגליות הברורות

השוכנת אנס!

פרקליט גולן אונס, "שלא כדין"

"שלא כדין", במקרה זה, התפרשו, שלא כדין הדתי היהודי. משה כהן נמצא אשם באינוסה של אשתו. אפשר רק להעריך את האדם אשר הצליח לשנות חוק קדמון ושמרני, ולהפכו אחד החוקים המתקדמים בעולם, בתרגיל מישי פטי שאיש לא חשב עליו קודם.

אילנה ארזן

"שלא כדין" למלים העבריות "ש-אינה אשתו". ודבר זה אמר במפורש שבעל אינו אשם באינוסה של אשתו. המילים "שלא כדין" במקור אמנם רמוז לכך, שאם הבעל נשא את אשתו כחוק, הרי מותר לו לבעול אותה גם בניגוד לרצונה, והדבר לא יהיה עבירה. אולם מכיוון שהמילים הללו היו צנועות וטכניות, לא עוררו כל התרגשות, ושיקפו בנאמנות את החוק האנגלי, שממנו נבעה הפקודה הישראלית. המילים "שאינה אשתו" זעקו לשמיים. וכך, בדיוק כפי שחזה השופט כהן בעת שתירגם את החוק לעברית, כאשר "עוד לא יבשה הדיו על הנוסח החדש" גילה שרה־המישפטים את ה"טעות" בתירגום ופנה לתקנה.

"האשה אינה שבוית־חרב"

מ כיוון שעבודת התירגום והשילוב היא ארוכה ומייגעת, ונופלות במהרה טעותיות־סופר, הכין המחוקק גם דרך מיוחדת לתיקונו, בלי להפעיל את הכנסת כולה. שרה־המישפטים יכול לפנות לוועדת־חוקה־חוקי־מישפט של הכנסת, להביא לפניה את הטענות־תיקון, והיא מתקנת. גם המילים "שאינה אשתו", אשר, לדעת שרה־המישפטים, לא היו אלא טעות־סופר, הובאו לתיקון כזה בפני הוועדה. היא תיקנה אותן, בדבר המובן מאליו. החוק חזר להיות בדיוק כפי שהיה במקור, כאשר אמר, "הבעול אשה שלא כדין, נגד רצונה..." אולם כאשר הגיעה לפני בית־המישפט פרתת כהן ואשתו,

ניות הללו, שלא כדין, מסתתרת להלכה ולמעשה זכות הבעל לאונס את אשתו! נחשוף נא בנוסח החדש את האמת לאמי תה, שמה יעשה המחוקק מעשה ויתקן את הטעון תיקון. כשיראה כמו עיניו את המצב כמות שהוא..."

וכך, במיבצע שלא היה כמותו, הכריח השופט את המנגנון המחוקק במדינה לשנות את החוק המיושן, ללא הודקקות לכנסת.

שתי מילים

פי הוראת־חוק מיוחדת, מקים שרה־המישפטים מפעם לפעם ועדת־מומחים, שתפקידה הוא לתרגם לעברית ולשלב ביחד את כל החוקים הקיימים בשטח מישפטי מסויים. הדבר נהוג בישראלי, שחלק מחוקיה עדיין כתובים במקורם באנגלית בידי המחוקק הבריטי בתקופת המנדט, וחלק בעברית, כאשר נחקקו עליידי הכנסת. פקודת החוק הפלילי משנת 1936 מקרה־בבריטניה. מאז בוטלו רבים מסעיפיה, ושוננו אחרים. סעיפים חדשים נחקקו עליידי הכנסת בעברית, וצורפו לפקודה הישנה. גם חוקים רבים העוסקים בפלילים נחקקו מאז עליידי הכנסת. מכיוון שהיה קשה כבר להתמצא בחוקים הפליליים, החליט שרה־המישפטים חיים צדוק בשנת 1975 למנות ועדת־מומחים, אשר תתרגם ותשלב ביחד את כל החוקים הפליליים, לקודקס מחייב אחד בעברית. סמכותה של ועדה כזו הוא אך ורק לתרגם את היש ולא לשנותו, כי-שינוי החוק

השופט חיים כהן אונס, "שאינה אשתו"

החלוצות בעולם - וזאת ללא חקיקה של הכנסת?

יתכן וסוד זה לא היה מתגלה לעולם, לולא המשיך משה כהן במאבקו המישפטי. הוא עירער על הרשעתו ועל חומרת העונש לבית־המישפט העליון. אך גם שם נקבע שהחוק הישראלי מעניש את הבעל האונס את אשתו. אלא שעונשו של כהן הוקטן, מכיוון שהוא הגבר הראשון בישראל העומד לדין בעבירה זו. הוא הועמד על שנה וחצי מאסר בפועל.

מאחר שזוהי הלכה כליכך חדשה וחשור בה, החליט סניגורו של כהן, יאיר גולן, עורך־דין צעיר ונמרץ מירושלים, להביא את העניין לערכאה העליונה והאחרונה במדינה, לעיון נוסף לפני בית־המישפט העליון. בקשתו זו הגיעה לירי של השופט חיים כהן. בהחלטה שדחתה את הבקשה הורה השופט בוודיו יחיד במינו, כי בעצם הוא כמו ידיו, בתיכונן מישפטי